

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศิลปศึกษาเป็นวิชาที่ทำให้เด็กเกิดการพัฒนาด้านต่างๆ ได้มีโอกาสสร้างสรรค์แก้ปัญหา มีประสบการณ์ด้านสุนทรียภาพ มีความสามารถในการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายได้อย่างคล่องแคล่ว สัมพันธ์กับความคิดและการแสดงออก (วิรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์, 2530) คุณค่าที่แท้จริงของศิลปศึกษาอยู่ที่ กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การค้นพบ ความรับผิดชอบ และการร่วมมือกับผู้อื่น (เลิศ อานันทนนะ, 2518) ศิลปศึกษาเป็นวิชาที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในหลายด้าน ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเจริญก้าวหน้า (นิรมล ตีรณสาร สวัสดิคุตร, 2525)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวศิลปศึกษาจึงจำเป็น และเป็นรายวิชาที่ต้องจัดไว้ในหลักสูตรระดับประถมศึกษา จากโครงสร้างเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ได้บรรจุวิชาไว้ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย โดยมีวัตถุประสงค์ให้ศิลปศึกษาเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิต สังคม และสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงามให้แก่เด็ก (กรมวิชาการ, 2535)

ในสภาพปัจจุบัน แม้การจัดการศึกษาทางด้านศิลปศึกษาจะก้าวหน้าไปเพียงใดก็ตาม พบว่า การจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาในหลายส่วนของประเทศยังประสบปัญหาอยู่ โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กเป็นไปเพื่อฝึกฝนฝีมือ หรือคำนึงถึงทักษะทางศิลปะเป็นสำคัญศิลปะมีสภาพเป็นงานช่างที่ต้องแสดงฝีมือให้ปรากฏ โดยหวังผลที่จะสร้างวัตถุทางศิลปะเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน และเพื่อการยอมรับในสังคมที่เน้นการเติบโตทางวัตถุ ซึ่งถ้าพิจารณากันให้กว้างขึ้น ก็เป็นเรื่องที่น่าคิดว่า มีความจำเป็นมากน้อยเพียงใดที่จะฝึกฝนเด็กทุกคนในสังคมให้เป็นผู้ผลิตงานศิลปะ เพราะธรรมชาติของศิลปะเป็นธรรมชาติที่มีคุณค่าทางนามธรรมอย่างกว้างขวางในเรื่องของรสนิม ความพึงพอใจ ทศนคติ ศิลปะเด็กจึงมีเหตุผลที่จะสร้างคุณค่าเหล่านี้ ไม่ใช่เน้นทักษะการสร้างงานศิลปะเช่นเดิม (วิรุฒ ตั้งเจริญ, 2526) โดยพิจารณาจาก

สภาพความเป็นจริงแล้วองค์ประกอบทางศิลปะยังมีส่วนอื่นที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าการแสดงออก คือ บทบาทของการเป็นผู้เสพหรือผู้รับงานศิลปะ ลักษณะการเรียนรู้ประการหลังนี้สังคมยังไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร ในเมื่อเน้นให้เด็กเป็นผู้สร้างแล้ว ก็ควรเสริมเรื่องการเป็นผู้บริโภคด้วย เพราะในสังคมนั้นกลุ่มที่จะเป็นผู้สร้างงานศิลปะหรือศิลปินนั้นมีอยู่เพียงส่วนเล็ก ๆ เท่านั้น เด็กส่วนใหญ่จะโตขึ้น และก้าวเข้าสู่อาชีพต่างๆอย่างกว้างขวาง การเรียนการสอนศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จึงควรจัดให้มีกิจกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษางานศิลปะของผู้อื่น การวิพากษ์วิจารณ์งานศิลปะ มิใช่มุ่งเน้นศิลปะปฏิบัติแต่เพียงด้านเดียว ซึ่งมะลิฉัตร เอื้ออานันท์ ได้กล่าวถึงระบบการเรียนการสอนของบาร์แคน (Barkan) ว่าการเรียนรู้อุทิศมีใช้แต่เพียงปฏิบัติงานด้วยมือเท่านั้น แต่ต้องรู้จักใช้ภาษาเป็นสื่อบรรยาย วิพากษ์วิจารณ์ทางศิลปะด้วย (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์, 2530) หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนรู้คุณค่าทางศิลปะ มีกสิ่งเกิดงานศิลปะ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม อภิปรายผลการสังเกต วิพากษ์วิจารณ์ผลงาน สามารถคิดและแสดงความรู้สึกในการชื่นชมความงาม (กรมวิชาการ, 2533)

การคิดและแสดงความรู้สึกในการชื่นชมงานศิลปะ การอภิปราย วิพากษ์วิจารณ์ผลงานศิลปะเป็นการตอบสนองงานศิลปะ แมกफी (McFee, 1977) กล่าวว่านักเรียนสามารถแสดงออกได้โดยการพูด (Verbalizing) ซึ่งชวลิต ดาบแก้ว (2525) กล่าวว่า การพูดจะเป็นการสะท้อนสภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึก ประสบการณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ รวมไปถึงพัฒนาการและความเจริญออกงามด้านต่างๆ ที่มีอยู่ในตัวเด็กให้ปรากฏออกมา

การตอบสนองงานศิลปะโดยการพูด เป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งของการเรียนการสอนให้เกิดความซาบซึ้งในงานศิลปะ เพราะภาษาที่เกี่ยวกับศิลปะมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างจากสิ่งอื่น การที่เด็กได้พูดได้อภิปรายเกี่ยวกับงานศิลปะ จะสามารถนำมาซึ่งประสบการณ์แห่งการวิพากษ์วิจารณ์ ที่อยู่ภายในตัวเด็กแต่ละคนออกมาให้เห็น คำพูดของเด็กจะสามารถบอกได้ว่าสิ่งที่เขามองเห็นในงานศิลปะคืออะไร และเป็นเครื่องชี้ทางการมองเห็นไปสู่การค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ในอาณาจักรแห่งการมองเห็น แห่งความรู้สึก และการสร้างจินตภาพ (Hurwitz and Madeja, 1977) การตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดเป็นความสามารถของบุคคล ที่สามารถพัฒนาได้โดยการเรียนการสอนศิลปศึกษา เป็นที่ยอมรับกันว่าเด็ก ๆ มีความสุขกับการพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานศิลปะถึงแม้ความคิดเห็นของพวกเขาจะไม่เป็นรูปแบบที่ถูกต้องนัก (Feldman, 1967)

เด็ก ๆ ทุกคนชอบดูงานศิลปะและตอบสนองงานศิลปะโดยการพูด เมื่อภาพผลงานศิลปะซึ่งอาจเป็นภาพที่ถ่ายจากต้นแบบ (reproduction) วางอยู่ตรงหน้าพวกเขาหรือจากการได้ไปเที่ยวชมพิพิธภัณฑ์ได้ดูภาพผลงานศิลปะ การได้ตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดทำให้เกิดความรู้ที่กว้างขวางขึ้น เมื่อเด็กได้บรรยาย วิเคราะห์ ตีความ และตัดสินประเมินค่างานศิลปะต่างๆจะทำให้เด็กได้เรียนรู้ศัพท์ใหม่ๆ และการได้ดูได้ศึกษางานศิลปะที่หลากหลายจะช่วยให้เด็กมีทักษะในการพูดมากขึ้น (Herberholz, 1990) การช่วยให้เด็กสังเกตและตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดนอกจากจะช่วยให้เด็กเกิดความสนใจ เกิดความซาบซึ้งในงานศิลปะแล้ว ยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาปรับปรุงการสร้างงานศิลปะของเด็ก และพัฒนาการทางภาษาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาทางศิลปะ และ การรู้จักใช้คำศัพท์อีกด้วย (Douglas and Schwartz, 1969)

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดนั้น ในต่างประเทศได้มีการให้นักการศึกษาให้ความสนใจและทำการศึกษาค้นคว้า ดังเช่น งานวิจัยของโอนอฟริโอ และ โนไดน์ (Onofrio and Nodine, 1981) ดักลาส สวอท์ซ์ และ เทเลอร์ (Douglas Schwartz and Taylor, 1981) และ มีวาร์ (Moore, 1973) เป็นต้น สำหรับในประเทศไทยยังไม่ปรากฏว่ามีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนในระดับประถมศึกษา ในเรื่องการพูดนี้ ศรีธา นิยมธรรม และ ประภัสสร นิยมธรรม (2523) กล่าวว่า การเรียนการสอนการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดนั้น ต้องทำให้เหมาะสมกับระดับการศึกษาของผู้เรียน เพราะพัฒนาการทางการพูดนั้น จะพัฒนาเป็นลำดับขั้นไปพร้อมกับพัฒนาการด้านอื่น ๆ ดังนั้น ก่อนที่จะมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดให้กับผู้เรียนนั้น จึงควรมีการศึกษาความสามารถของผู้เรียนในแต่ละชั้นเรียนว่าเป็นอย่างไร เพื่อจะได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดให้แก่ผู้เรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาค้นคว้าการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดของนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดนี้ ผู้วิจัยศึกษาขั้นตอนการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูด จากแนวคิดในทฤษฎีทางศิลปศึกษาของนักวิชาการทางศิลปศึกษาหลาย ๆ ท่าน แบ่งขั้นตอนการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดออกเป็น 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

ขั้นที่ 1 การบรรยาย (Description) ในขั้นนี้เป็นการแจกแจง หรือ พูดยถึงส่วนประกอบต่าง ๆ ในงานศิลปะ เป็นการสำรวจสิ่งต่างๆในภาพที่ปรากฏแก่สายตาเพื่อให้รู้ว่ามื่ออะไรหรือเห็นอะไรในภาพบ้าง โดยไม่เอาอารมณ์หรือความรู้สึกเข้ามาเกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์โครงสร้าง (Formal analysis) ในขั้นนี้เป็นการพูดถึงคุณลักษณะของรายละเอียดปลีกย่อยในงานศิลปะในเรื่องของการจัดรูปวาง การใช้ สี เส้น การทำพื้นผิว หรือ บอกลักษณะความสำคัญของส่วนปลีกย่อยนั้น ๆ ว่านำมาประกอบเข้าด้วยกันแล้วเกิดอะไรขึ้น

ขั้นที่ 3 การตีความ (Interpretation) ในขั้นนี้เป็นการหาความหมายของภาพ หรือส่วนต่าง ๆ ของภาพ การสะท้อนอารมณ์ต่างๆ ออกมาจากภาพงานศิลปะ

ขั้นที่ 4 การประเมินค่า (Evaluation or judgement) ในขั้นนี้เป็นการแสดงความรู้สึกของตนเองที่มีต่องานศิลปะในแง่ของความงาม ความชอบ การเห็นคุณค่า โดยยึดถือจากเนื้อหาหลักของงานศิลปะหรือสิ่งที่เป็นตัวแทนหลักของงานศิลปะนั้น

เฮร์เบอร์โฮล์ทซ์ (Herberholz ,1990 อ้างถึงใน มะลิฉัตร เอื้ออนันต์, 2530) กล่าวว่า ขั้นตอนเหล่านี้จะดำเนินจากง่ายไปหายาก สามารถนำมาใช้ศึกษาการตอบสนองงานศิลปะโดยการทำของนักเรียนในระดับประถมศึกษาได้ ขึ้นอยู่กับคำถาม คำอธิบาย และคำตอบที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็ก

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ มีหน้าที่หลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด ให้เป็นไปตามเป้าหมายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ 4 ประการ คือ ภาวะสุขภาพ อัตราการเข้าชั้น คุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาโดยยึดเป้าหมายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติเป็นหลัก และเมื่อดูจากตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ 4 ประการดังกล่าว ดังปรากฏในรายงานการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2535 ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย เมื่อแยกศึกษาพัฒนาการในแต่ละด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านการปฏิบัติ และด้านความรู้สึก พบว่า พัฒนาการด้านความรู้ต่ำกว่าร้อยละ 32.30 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด และด้านความรู้สึกมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 6.23 อีกทั้งยังพบว่าการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยขาดการให้ความสนใจ และขาดการสนับสนุนส่งเสริม โดยเฉพาะวิชาศิลปศึกษา ซึ่งอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

(สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ, 2535) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดที่มีสภาพเศรษฐกิจเจริญก้าวหน้า สภาพการจัดการศึกษามีสถานศึกษาทุกสังกัดตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงอุดมศึกษา มีการแข่งขันกันสูงในการประกอบอาชีพ และทางด้านการศึกษา ผู้ปกครองไม่ให้การสนับสนุนส่งเสริม และมองไม่เห็นความสำคัญของวิชาศิลปศึกษาเท่าที่ควร อีกทั้งครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ศิลปะ การจัดการเรียนการสอน เน้นการสร้างผลงานศิลปะ จากสภาพปัญหาเหล่านี้ ย่อมส่งผลกระทบต่อการเรียนศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรจะทำการศึกษาการตอบสนองงานศิลปะ โดยการพูดของนักเรียนประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมทักษะทางการตอบสนองงานศิลปะ โดยการพูดให้กับนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อเปรียบเทียบการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูด ของนักเรียนประถมศึกษาชายและหญิง

สมมติฐานของการวิจัย

การตอบสนองงานศิลปะโดยการพูด เป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งของการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งในงานศิลปะ เพราะภาษาที่เกี่ยวกับศิลปะมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างจากสิ่งอื่น การที่เด็กได้พูดได้อธิบายเกี่ยวกับงานศิลปะ จะสามารถนำมาซึ่งประสบการณ์แห่งการวิพากษ์วิจารณ์ซึ่งอยู่ภายในตัวเด็กแต่ละคนออกมาให้เห็น คำพูดของเด็กสามารถบอกได้ว่าสิ่งที่เขามองเห็นในงานศิลปะคืออะไร และเป็นเครื่องชี้้นำการเห็นไปสู่การค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ในอาณาจักร

แห่งการมองเห็น แห่งความรู้สึก และการสร้างจินตภาพ (Hurwitz and Madeja, 1977)

การช่วยให้เด็กตอบสนองงานศิลปะโดยการพูด นอกจากจะช่วยให้เด็กเกิดความสนใจ เกิดความซาบซึ้งในงานศิลปะแล้วยังมีส่วนช่วยพัฒนาปรับปรุงการสร้างงานศิลปะของเด็ก และพัฒนาการทางภาษาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาทางศิลปะและการรู้จักใช้คำศัพท์อีกด้วย (Douglas and Schwartz, 1969) แมกफी (McFee, 1977) กล่าวว่าทักษะในการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดมีส่วนช่วยพัฒนาความเข้าใจทางภาษาในทุกระดับชั้นเรียน

ดักลาส สวอท์ซ์ และเทเลอร์ (Douglas, Schwartz and Taylor, 1980) พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงในชั้นเรียนเดียวกัน มีการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดแตกต่างกัน

จากการศึกษาเกี่ยวกับการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูด ตลอดจนหลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า

นักเรียนชายและนักเรียนหญิงในชั้นเรียนเดียวกัน จะมีการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

2. ภาพผลงานศิลปะที่ใช้ในการศึกษาการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูด เป็นผลงานศิลปะประเภทจิตรกรรม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ ภาพเหมือนจริง (Realistic) ภาพกึ่งนามธรรม (Semi-Abstract) ภาพนามธรรม (Abstract)

3. การศึกษาการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดของนักเรียนประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ชั้น ดังนี้ คือ

1. การบรรยาย
2. การวิเคราะห์โครงสร้าง
3. การตีความ
4. การประเมินค่า

4. ระยะเวลาในการทดสอบรายบุคคล ประมาณคนละ 5 - 10 นาที รวมระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 7 สัปดาห์

ข้อตกลงเบื้องต้น

ภาพงานศิลปะที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ภาพถ่ายจากต้นแบบ (reproduction) ถือว่ามีความชัดเจนและสามารถใช้เป็นตัวแทนของต้นแบบได้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 4 และ 6 ถือว่าเป็นตัวแทนของนักเรียนระดับประถมศึกษา

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การตอบสนองงานศิลปะโดยการพูด หมายถึง การพูดของนักเรียนหลังจากที่ได้ดูภาพงานศิลปะ เพื่อบอกถึงสิ่งที่มองเห็น อารมณ์ ความคิด ความรู้สึก และการเข้าใจความหมายของภาพงานศิลปะ

งานศิลปะ หมายถึง งานฝีมือที่ผลิตขึ้นมาเป็นผลงานที่มีความงามโดยใช้ทักษะและวิธีการทางศิลปะ ประเภทงานจิตรกรรมที่สร้างสรรค์โดยการถ่ายทอดเรื่องราวที่ต้องแสดงบนพื้นผิวระนาบ 2 มิติ 3 ลักษณะ คือ ภาพเหมือนจริง ภาพกึ่งนามธรรม ภาพนามธรรม

ภาพเหมือนจริง หมายถึง ภาพที่แสดงลักษณะของรูปร่าง หรือเรื่องราวเป็นแบบเหมือนจริงตามธรรมชาติ

ภาพกึ่งนามธรรม หมายถึง ภาพที่แสดงลักษณะของภาพจากธรรมชาติที่ผ่านการลดตัดทอนรายละเอียดหรือตัดบางส่วนที่ไม่ต้องการออก ให้ความสำคัญกับธรรมชาติอันลดลง

ภาพนามธรรม หมายถึง ภาพที่ถูกตัดทอนหรือเสริมสร้างขึ้นมาใหม่จนหลุดพ้นจากธรรมชาติเหลือแต่ เส้น แสง สี ที่ก่อให้เกิดความงดงามต่อผู้พบเห็น

นักเรียนประถมศึกษา หมายถึง นักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2538

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

การศึกษาการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูด หมายถึง การพิจารณาการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดของนักเรียนประถมศึกษา ใน 4 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 การบรรยาย ชั้นที่ 2 การวิเคราะห์โครงสร้าง ชั้นที่ 3 การตีความ ชั้นที่ 4 การประเมินค่า

การบรรยาย หมายถึง การแจกแจงหรือพูดถึงส่วนประกอบต่าง ๆ ในงานศิลปะเป็นการสำรวจสิ่งต่าง ๆ ในภาพที่ปรากฏแก่สายตาเพื่อให้รู้ว่ามียะไรหรือเห็นอะไรในภาพบ้างโดยไม่ต้องเอาอารมณ์ หรือ ความรู้สึกเข้ามาเกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์โครงสร้าง หมายถึง การพูดถึงคุณลักษณะของรายละเอียดปลีกย่อยในงานศิลปะ ในเรื่องของการจัดรูปทรง การทำเส้น สี การทำพื้นผิว หรือ บอกลักษณะความสำคัญของส่วนปลีกย่อยนั้นๆว่าเมื่อนำมาประกอบเข้าด้วยกันแล้วเกิดอะไรขึ้น

การตีความ หมายถึง การหาความหมายทั้งหมดของภาพ หรือส่วนต่าง ๆ ในภาพ การสะท้อนอารมณ์ต่าง ๆ ออกมาจากภาพงานศิลปะ

การประเมินค่า หมายถึง การแสดงความรู้สึกของตนเองที่มีต่องานศิลปะในแง่ของความงาม ความชอบ การเห็นคุณค่า โดยยึดถือจากเนื้อหาหลักของงานศิลปะหรือสิ่งที่เป็นตัวแทนหลักของงานศิลปะนั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนเตรียมการ

1.1 ศึกษาค้นคว้า รวบรวมความรู้และทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดจากเอกสาร วารสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาขั้นตอนการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูด เพื่อเป็นเกณฑ์ในการศึกษาการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดของนักเรียนประถมศึกษา

2. การเลือกตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 4 และ 6 ประจำปีการศึกษา 2538 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 15 โรงเรียน จำนวนนักเรียนรวม

ทั้งสิ้น 270 คน ตัวอย่างประชากรครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling)

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดของนักเรียนประถมศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ คือ 1. ภาพงานศิลปะ 2. ชุดคำถาม 3. แบบวิเคราะห์การตอบสนองงานศิลปะโดยการพูด 4. แบบบันทึกคำพูดของนักเรียน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการนำเครื่องมือไปทดสอบกับตัวอย่างประชากรตามวัน เวลา ที่เรียนปกติ ดำเนินการทดสอบนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยวิธีการเรียกนักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรมาทดสอบในสถานที่ซึ่งทางโรงเรียนจัดเตรียมไว้ให้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าไคสแควร์ (χ^2)

6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิจัย

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบความสามารถในการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูด เพื่อเป็นประโยชน์ต่อครูสอนศิลปะศึกษาได้นำไปเพิ่มพูนประสบการณ์ ความรู้ และวิเคราะห์ผลการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดได้ถูกต้องเหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละชั้นเรียน

2. ได้ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดของนักเรียนระดับประถมศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อไป